

BIJELO POLJE: PODSTICANJE MLADIH NA POKRETANJE SOPSTVENOG BIZNISA**Povoljan biznis ambijent**

Detalj sa tribine u Bijelom Polju

“U Crnoj Gori nikada nije bio povoljniji biznis ambijent. Aktuelne kreditne linije mladima omogućavaju da lakše i uspješnije realizuju biznis ideje i postanu uspješni preduzetnici”, poručeno je u Bijelom Polju sa tribine “Podsticanje mladih na pokretanje sopstvenog biznisa”.

Dževad Mekić iz Investiciono-razvojnog fonda, kancelarije Bijelo Polje, ukazao je na to da su mladi prepoznali aktivnosti IRF-a i da koriste ove usluge u sve većoj mjeri.

“Zavod za zapošljavanje Crne Gore, još od 1999. godine, daje kredite za samozapošljavanje, nudeći povoljnija kreditna sredstva od tržišnih. Kroz Nacrt zakona o zapošljavanju predloženo i uvođenje mentorstva”, saopštila je savjetnica za profesionalnu orijentaciju **Sanja Nedović**.

Ona je podsjetila da Zavod za zapošljavanje sprovodi i trodnevne edukacije iz oblasti preduzetništva.

“Na tom seminaru osobe sa evidencije Zavoda informišemo i pripremamo kako bi spremnije izašle na tržište rada. Za korisnike kredita organizujemo posebne obuke, sa namjerom da nauče kako da raspoložu dobijenim sredstvima i da ojača

njihove poslovne vještine”, pojasnila je Nedović.

Zavod za zapošljavanje, dodala je savjetnica, promovise preduzetništvo kao poželjan i kvalitetan vid uključivanja na tržište rada, koji može dovesti do većih prihoda i omogućiti pojedincu da iskaže svoju kreativnost i mogućnosti.

Razvoj preduzetništva kod mladih u fokusu je rada i opštinske Kancelarije za mlade. Kako kaže **Mirha Kasumović**, iz Kancelarije brojnim aktivnostima podstiču mlade na zapošljavanje biznisa.

Tribinu “Podsticanje mladih na pokretanje sopstvenog biznisa” organizovala je Kancelarija za mlade-Sekretarijat za lokalnu samoupravu opštine Bijelo Polje, u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje - Biro rada Bijelo Polje i Investiciono-razvojni fond - kancelarija Bijelo Polje.

Tribina je održana u skupštinskoj sali opštine Bijelo Polje, u cilju motivisanja i podsticaja mladih da se u svijet rada uključe tako što bi iskoristili svoje potencijale kreativnosti i inovacije.

Svoja iskustva, mladima Bijelog Polja, prezentovala je i Jovana Rondović, uspješna mlada preduzetnica, korisnica kredita IRFa.

AKCENTI SA KONFERENCIJE EVROPSKE MREŽE**POTREBNA NOV
VJEŠTINE I PRO**

Osobe koje izlaze iz obrazovnog sistema treba što više uključiti u aktivnosti na budućem radnom mjestu. Najbolje uključeni u planiranje obrazovanja – poručuje direktor

Potrebe tržišta rada i obrazovanja moguće je usaglastiti jačim vezama i zajedničkim djelovanjem javnih službi zapošljavanja, udruženja poslodavaca i obrazovnih institucija. To je, u Briselu, poručio direktor Zavoda za zapošljavanje **Suljo Mustafić**, na konferenciji Evropske mreže javnih službi za zapošljavanje, sa temom “Budućnost rada”.

“Izazovi u promjenama na tržištu rada iziskuju sve veću potrebu za novim znanjima i vještinama, kao i novim profesijama, koje se ne nalaze u ponudi, ni na crnogorskom, ni na evropskom tržištu, niti su kategorizirane u postojećim evidencijama zanimanja”, kazao je direktor Mustafić.

ALATI

Pomoćnik direktora za EU projekte i finansijsko uprav-

ljanje i kontrolu mr **David Perčobić** naglasio je potrebu da službe zapošljavanja prate dinamiku razvoja informacionih tehnologija, pa i same vještačke inteligencije.

“Na taj način bi se unaprijedili alati za predviđanje kretanja na tržištu rada i kreiranje virtualnih platformi slobodnih radnih mjesta, u cilju nadomještanja gubitaka radnih mjesta usljed procesa automatizacije”, rekao je Perčobić.

BRZE PROMJENE

Konferencija na visokom nivou prilika je relevantnim akterima tržišta rada da razmijene primjere dobre prakse, identifikuju oblasti daljeg razvoja, ponude rješenja pitanja proizašlih iz brzih promjena na tržištu rada.

Po riječima Mustafića, osobe koje izlaze iz obrazovnog sistema treba što bolje da budu pripremljene za aktivnosti na budućem radnom mjestu, pošto se na tržištu rada posebno cijene praktična znanja i sposobnosti. Najbolje se to postiže, kako je dodao, ukoliko su predstavnici poslodavaca uključeni u planiranje obrazovanja.

CJELOŽIVOTNO UČENJE

IZAZOVI U PROMJENAMA NA TRŽIŠTU RADA IZISKUJU SVE VEĆU POTREBU ZA NOVIM ZNANJIMA I VJEŠTINAMA, KAO I NOVIM PROFESIJAMA, KOJE SE NE NALAZE U PONUDI, NI NA CRNOGORSKOM, NI NA EVROPSKOM TRŽIŠTU, NITI SU KATEGORIZIRANE U POSTOJEĆIM EVIDENCIJAMA ZANIMANJA

Na Konferenciji o međusobnom učenju u Briselu preporučena je i orijentacija na koncept cjeloživotnog učenja i podsticanje inovacija, kako bi se na dugi rok održala ponuda i potražnja radne snage.

Istovremeno, kako je zaključeno, treba poboljšati efikasnost povezivanja prilikom posredovanja u radnim odnosima, da bi se skratilo vrijeme prelaska na drugo posao i čekanja zaposlenja.

NA CETINJU BEZ POSLA 1.025 OSOBA, DOMINIRAJU ŽENE**Stopa nezaposlenosti ispod državnog prosjeka**

Na evidenciji Biroa rada Cetinje nalazi se 1.025 nezaposlenih lica, od čega su više od polovine (556) žene. Stopa nezaposlenosti je ispod državnog prosjeka (18,19%) i iznosi 15,61 odsto.

U strukturi nezaposlenih najviše je osoba sa srednjom stručnom spremom (323), zatim sa osnovnom školom (317), a sa di-

Radoičić

plomom fakulteta je njih 182. Među visokoškolicima prednjače oni sa zanimanjem menadžera u pomorstvu. Od njih 31, sa stepenom bachelor je 19 lica, a 12 je specijalista menadžmenta u pomorstvu. Na evidenciji se nalazi i devet osoba u zvanju bachelor ekonomije.

Po riječima šefice **Jelene Radoičić**, u cetinjskom birou ra-

JAVNIH SLUŽBI ZAPOŠLJAVANJA

A ZNANJA, FESIJE

to bolje da budu pripremljene za
se to postiže ukoliko su i poslodavci
rektor ZZZ Suljo Mustafić

da ovih dana su velike gužve. Vračaju se na evidenciju lica angažovana na sezonskim poslovima, od kojih značajan broj ostvaruje pravo na novčanu naknadu. Masovnije se prijavljuju visokoškolski, zbog učešća u programu stručnog osposobljavanja.

"Birou su se obratila 23 poslodavca iz realnog sektora. Oni su iskazali potrebu za angažovanjem 49 lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Još nam nije poznat pregled poslodavaca iz javnog sektora koji su se obratili istim zahtjevom Upravi za kadrove", kaže Radoičić.

Ona ističe da su u Cetinju realizovali brojne mjere i aktivnosti usmjerene na smanjenje nezaposlenosti. Sprovedena je obuka za sticanje ključnih vještina za vozače B, C, E, D kategorije. Uključeno je šest osoba sa evidencije. Ključne vještine stiče i 20 nezaposlenih, po deset njih je na kursu engleskog jezika i početnom kursu rada na računaru. Jedan nezaposleni se obučio za rukovaoca bagera cikličnog djelovanja.

Radoičić navodi da je osam lica sa evidencije angažovano u tri javna rada.

PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA NA PROGRAM ČEKA 3.311 DIPLOMACA

Narednih nekoliko dana visokoškolski se mogu prijaviti za učešće u Program stručnog osposobljavanja. Kako je ranije najavljeno, prijava traje do 18. novembra.

Da li će elektronska aplikacija biti zaključana u nedjelju ili će se prolongirati za ponedjeljak, shodno Zakonu o upravnom postupku, saopštice na vrijeme Ministarstvo prosvjete.

Zavodu za zapošljavanje, zaključno sa srijedom, 14. novembrom, prijavilo se 3.311 visokoškolaca bez radnog iskustva.

Podsjetimo, poslodavci su ponudili oko 11.000 radnih pozicija, od kojih je 6.900 u realnom sektoru, a nešto više od 4.000 u zdravstvu, obrazovanju, policiji, vojsci, advokatskim kancelarijama, izvršiteljima, notari, u turističkim organizacijama, političkim partijama, javnim ustanovama, privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala... Uobičajeno, najviše se

traže ekonomisti i pravnici.

Inače, kroz program, u prosjeku, godišnje se uključiti od 3.000 do 3.500 lica sa visokim obrazovanjem. Znači, na stručnom osposobljavanju, u šest generacija, bilo je ukupno više od 20.000 visokoobrazovanih...

Stručno osposobljavanje korisnika traje devet mjeseci i priznaje se kao rad-

no iskustvo u trajanju od 12 mjeseci i kao uslov za polaganje odgovarajućeg stručnog ispita sa stečenim visokim obrazovanjem.

Prema analizi, koju je sprovelo Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Poreskom upravom, oko 50 odsto korisnika poslije završenog Programa stručnog osposobljavanja nastavlja radni angažman.

U BARU OPADA STOPA NEZAPOSLENOSTI

Obuka deficitarnog kadra za sezonu

I u barskoj područnoj jedinici sprovodi se niz mjera aktivne politike zapošljavanja: obuka za zanimanje, sticanje posebnog znanja, osposobljavanje za rad kod poznatog poslodavca, javni radovi, pripravnici, samozapošljavanje, realizacija grant šema licima sa invaliditetom. Do kraja godine traje Program stop sivoj ekonomiji, u koji je uključeno 180 mladih visokoškolaca iz Crne Gore.

"Programi imaju isti cilj - smanjenje nezaposlenosti, osposobljavanje lica za buduće zaposlenje, kako kroz program stručnog osposobljavanja, tako i kroz obuke, prekvalifikacije i dokvalifikacije, kurseve posebnih znanja - računara i stranih jezika", kaže savjetnica u Birou rada Bar **Ivana Boljević**.

Sve ove aktivnosti, dodaje Boljević, dovode do opadanja stope nezaposlenosti, koja trenutno iznosi 14,39 odsto. Ona

podsjeca da je stopa nezaposlenosti za oko tri odsto manja, u odnosu na prošlu godinu, kada je bila 17,73 odsto.

Kao i u ostalim biroima rada i u Baru je ovih dana najaktuelniji Program stručnog osposobljavanja visokoškolaca. U toku je prijava svršenih studenata. A, iz barske opštine već je 150 poslodavaca iz privatnog sektora iskazalo potrebu za jednim ili više visokoškolaca. Najviše traže zanimanja ekonomske struke i pravnike.

"U toku su i programi obuke za turistička zanimanja, koja su nam, kao što je poznato, u sezoni deficitarna. Povećana je tada tražnja velikog broja poslodavaca, za ugostiteljskim kadrom sa iskustvom - konobari, kuvari, poslastičari, serviri, sobarice", naglašava Boljević.

Osim problema deficita radne snage susrećemo se, dodaje Boljević, i sa nezadovoljstvom nezaposlenih lica sa uslovima rada.